

Опитування студентів КНЕУ, що обрали вищевказані навчальні дисципліни, показало, що студенти, як майбутні фахівці, що сподіваються на успішне працевлаштування, відчують брак дисциплін економіко-математичного циклу, зокрема курсів, пов'язаних з фінансовим моделюванням. Тому, в межах викладання дисциплін «Фінансова математика» та «Ризикологія», на прохання зацікавлених студентів, на громадських засадах було створено *студентський науково-практичний семінар з фінансового моделювання*, що, на наш погляд, повністю відповідає концепції впровадження в навчальний процес КНЕУ сучасних методів навчання.

Регулярне проведення такого науково-практичного семінару сприятиме підвищенню ефективності засвоєння спеціальних знань студентами, внаслідок застосування в рамках цих навчальних занять таких інноваційних технологій, як: проблемні лекції, методи аналізу конкретних ситуацій, групові дискусії тощо.

Разом з тим, становленню та розвитку студентського науково-практичного семінару з фінансового моделювання, заважає низка об'єктивних чинників, серед яких виокремимо брак аудиторного фонду університету, високе педагогічне навантаження викладачів-наукових керівників семінару, повна відсутність фінансування цього заходу тощо.

Не дивлячись на вказані проблеми, ми сподіваємось, що студентський науково-практичний семінар з фінансового моделювання буде лише набирати оберти, оскільки тут присутнє головне, заради чого працює кожен справжній викладач, — зацікавленість з боку студентської громади. Ця наявність «зворотного зв'язку» надихає на дії, спрямовані на стійкий розвиток нашого університету, як флагмана вітчизняної економічної освіти та науки.

*Вітлінський В. В.*, д-р екон. наук, проф.,

*Піскунова О. В.*, канд. техн. наук, доц.,

*Скіцько В. І.*,

кафедра економіко-математичних методів

### **ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ДІЛОВОЇ ГРИ «ЯК ПІДТРИМАТИ МАЛЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО?» ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ ЕКОНОМІСТІВ-КІБЕРНЕТИКІВ**

Ділову гру «Як підтримати мале підприємництво?» («Моделювання управлінського рішення щодо підтримки малого підприємництва») розроблено з метою активізації навчального процесу студентів-магістрів, які навчаються за спеціальністю «Еко-

номічна кібернетика». Ділова гра проводиться під час вивчення студентами нормативної дисципліни «Математичні моделі і методи ринкової економіки».

Проведення ділової гри передбачає такі етапи, як організаційний, змістовний та презентаційний. На організаційному етапі студентам пропонується реальна та актуальна проблема розвитку малого бізнесу в Україні. Студенти поділяються на кілька груп аналітиків, кожна з яких повинна дослідити фактори розвитку малого підприємництва та запропонувати заходи щодо його підтримки. Крім груп аналітиків формується ще група експертів, які рецензуватимуть виконане аналітиками дослідження. Важливим етапом ділової гри є презентаційний, коли студенти повинні представити отримані результати та показати вміння захищати та обґрунтовувати свою точку зору.

Основний етап ділової гри — це самостійна робота студентів, що носить творчий науковий характер. Результатом даного етапу є звіт, який керівники груп аналітиків надають експертам для підготовки детальної рецензії.

Як показав досвід застосування ділової гри в навчальному процесі, робота над звітом та його рецензування допомагають сформувати у студентів професійно важливі компетенції та відповідні їм здібності, якими повинен володіти випускник магістерської програми «Моделювання та інформаційні технології в економіці» для швидкої адаптації на первинній посаді та поступового просування вгору посадовими сходами.

До таких спеціальних компетенцій, зокрема, відносяться вміння розробляти та досліджувати економіко-математичні та комп'ютерні моделі економічних об'єктів та систем з метою їх аналізу та удосконалення системи управління; прогнозування розвитку економічних систем і процесів; уміння здійснювати та застосовувати системний аналіз, економіко-математичні моделі і методи та інструментарій ризикології при прийнятті управлінських рішень та виконанні наукових досліджень в обраній сфері діяльності. Важливими, також, є спеціальні компетенції щодо інформаційно-аналітичної підтримки прийняття управлінських рішень: вміння здійснювати інформаційно-аналітичну підтримку управлінських рішень та подальшу розробку стратегії підприємства на підставі даних системного аналізу та моделювання соціально-економічних об'єктів/систем на різних рівнях; моделювати процеси прийняття рішень з урахуванням невизначеності; оцінювати ефективність та ризикованість рішень, що при-

ймаються; здійснювати моніторинг і контроль розвитку економічних систем.

Завдання ділової гри, які націлені на формування даних компетенцій, передбачають розробку та дослідження економіко-математичних моделей динаміки малого підприємства та застосування даних моделей для комплексного системного аналізу розвитку малого підприємництва в регіонах України в умовах невизначеності ринкового середовища на основі реальних статистичних даних Держкомстату України, а також розробку управлінських рішень щодо підтримки малого підприємництва.

*Гордієнко І. В.*, канд. екон. наук, доцент,  
кафедра інформаційних систем в економіці

### **ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ»**

Головним призначенням тренінгових технологій у сучасній освіті є вироблення практичних компетенцій, умінь використання теоретичних знань у конкретних практичних ситуаціях. Доволі часто у практичній діяльності виникають проблемні ситуації, під час яких необхідно здійснити правильний вибір найкращої альтернативи (наприклад, стратегії розвитку бізнесу, інформаційної системи, джерела фінансових ресурсів), іншими словами — прийняти правильне рішення. Математичну основу для розв'язання таких задач складає теорія прийняття рішень, а технологічну базу — комп'ютерні системи підтримки прийняття рішень (СППР). При викладанні відповідних дисциплін у ВНЗ постають завдання вироблення у студентів умінь застосовувати здобуті знання на практиці, зокрема, структурувати проблемну ситуацію, виокремлюючи цілі, альтернативні варіанти рішень, критерії оцінювання з відповідними шкалами, вагові коефіцієнти тощо, визначати придатні методи і моделі підтримки прийняття рішень залежно від типу проблемної ситуації, використовувати методи оброблення невизначених або якісних оцінок і т. ін. Найкращим чином за-